

ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยเกื้อที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ครอบครัว
ของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

อัจฉโรบล แสงประเสริฐ

TH 0009585

24 ส.ค. 2548

190514

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2545

ISBN 974-9570-67-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาณุรูป)
..... กรรมการ
(ดร.วรรณิภา อัสวชัยสุวิกรม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาณุรูป)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลดาบ รัตนสังขธรรม)
..... กรรมการ
(ดร.ชมพูนุช โตภาจารย์)
..... กรรมการ
(ดร.วรรณิภา อัสวชัยสุวิกรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณา ความเสียสละ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาณุรูป ดร. วรณิกา อัสวชัยสุวิกรม กรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และสนับสนุนให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอดจนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลากรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก จังหวัดนครสวรรค์ ที่กรุณาอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และสำคัญที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างมารดาของทารกคลอดก่อนกำหนด ที่มีส่วนร่วมให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา และญาติพี่น้อง ที่ให้ความรักและกำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พยาบาลสาสตรมหาบัณฑิตทุกคนที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอดจนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

อัจฉโรบล แสงประเสริฐ

43911651 : สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : ปัจจัยเสี่ยง/ปัจจัยก่อ/การทำหน้าที่ครอบครัว/มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

อังชล โรบล แสงประเสริฐ: ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยก่อที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด (RISK AND PROTECTIVE FACTORS AFFECTING FAMILY FUNCTIONING IN MOTHERS WITH PRETERM INFANTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., มณีรัตน์ ภาณุรูป, Ph.D., วรณิภา อัสวชัยสุวิกรม, Ph.D. 90 หน้า. ISBN 974-9570-67-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยก่อที่มีอิทธิพลและร่วมทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด โดยปัจจัยก่อที่ศึกษาได้แก่ รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ปัจจัยเสี่ยงที่ศึกษา ได้แก่ ความเครียดของการเป็นมารดา กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด อายุ 2-4 เดือน และพาทารกมาตรวจที่ แผนกตรวจสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก จ.นครสวรรค์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของมารดา ข้อมูลของทารก การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก แบบประเมินการทำหน้าที่ครอบครัว และแบบสอบถามความเครียดของการเป็นมารดา สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า มารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนดมีการทำหน้าที่ครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก มีอิทธิพลและสามารถร่วมทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด ได้ร้อยละ 33

43911651 : MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : RISK FACTOR/PROTECTIVE FACTOR/FAMILY FUNCTIONING/MOTHER
WITH PRETERM INFANT

ACHAROBOL SAENGPRASERT: RISK AND PROTECTIVE FACTORS
AFFECTING FAMILY FUNCTIONING IN MOTHERS WITH PRETERM INFANTS.
THESIS ADVISORS: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., MANEERAT PARKTOOP,
Ph.D., WANNIPA ASSAWACHAISUWIKROM, Ph.D. 90 P. ISBN 974-9570-67-7

The objective of this research was to study risk and protective factors affecting family functioning of mothers with preterm infants. Protective factors for the were study are the family income, participation of mothers in preterm infant care while in the hospital, marital relationship, and the knowledge and understanding on infant behaviors. The risk factor for the was study is the maternal stress. The sample consisted of 100 mothers with preterm infants, 2-4 months old, at the Well Baby clinic, Sawanpracharak Hospital, and the center for Health Promotion of Mothers and Infants, Nakhon Sawan Province. The employed research instrument was a questionnaire consisting of personal data of the mothers, the infants, participation of the mothers in infant care in the hospital, marital relationship, knowledge and understanding on infant behaviors, maternal stress, and family functioning. Statistics for data analysis included the percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation, and multiple regression analysis.

The results of the study showed that the mothers with preterm infants carried out family functioning at the moderate level. Marital relationship, and knowledge and understanding on infant behaviors significant influenced the family functioning of the mothers with preterm infants, at the .05 level. The two factors were able to explain the variance of the family functioning of the mothers with preterm infants at 33.1%.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทารกเกิดก่อนกำหนด.....	11
ปัญหาที่พบบ่อยในทารกคลอดก่อนกำหนดที่ก่อให้เกิดปัญหาในการเลี้ยงดู....	12
ผลกระทบของทารกเกิดก่อนกำหนดต่อมารดา.....	15
แนวคิดการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	18
ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยต่อการทำหน้าที่ครอบครัว.....	22

3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	33
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
	กลุ่มตัวอย่าง.....	33
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
	ส่วนที่ 2 การทำหน้าที่ครอบครัว.....	45
	ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมของ มารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา และ การทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด.....	46
	ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบอิทธิพลและอำนาจการทำนายของปัจจัยเกื้อและ ปัจจัยเสี่ยงต่อการทำหน้าที่ครอบครัว.....	47
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
	สรุปผลการวิจัย.....	50
	อภิปรายผล.....	52
	ข้อเสนอแนะ.....	55
	บรรณานุกรม.....	56
	ภาคผนวก.....	66
	ภาคผนวก ก.....	67

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ข..... 69

ภาคผนวก ข..... 79

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 90

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ.....	39
2	จำนวนและร้อยละของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด จำแนกตามอายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพ สถานภาพสมรส ($n = 100$ คน).....	43
3	จำนวนและร้อยละของทารก จำแนกตามลำดับที่ของการเกิด น้ำหนักแรกคลอด อายุครรภ์ ($n = 100$ คน).....	44
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทำหน้าที่ครอบครัว รายด้านและโดยรวม ($n = 100$).....	45
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา ($n = 100$ คน).....	46
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา.....	47
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว..	49
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทำหน้าที่ครอบครัว ($n = 100$ คน)....	70
9	ค่า tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ.....	72
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านการแก้ปัญหา.....	73
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านการสื่อสาร.....	74
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านการบทบาท.....	75
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์.....	76
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอลลอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรม.....	77

ตารางนี้

15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ด้านความรักความผูกพันทางอารมณ์.....	78
----	---	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างในการศึกษาเรื่องปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยเกื้อที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ ครอบครัวยของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด.....	9
2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	1